

Utvecklings- och hållbarhetsrådets möte 17 november 2017

Protokoll fört vid utvecklings- och hållbarhetsrådets möte kl 9.00 på Himmyra gård i Hammarland.

Närvarande: Ordföranden Katrin Sjögren (KS), samt ledamöterna Dan E Eriksson (DEE), Rebecka Eriksson (RE), Petra Granholm (PG), Camilla Gunell (CG), Barbara Heinonen (BH), Robert Jansson (RJ), Danielle Lindholm (DL) och Peter Wiklöf (PW). Dessutom närvarade Micke Larsson (ML) samt Lotta Berner-Sjölund (p 9) och Tiina Björklund (p 9).

Förhinder att medverka: Tage Eriksson (TG), Jan Hanses (JH) och Edvard Johansson (EJ).

1. Mötets öppnande

KS inledde med att önska alla varmt välkomna till utvecklings- och hållbarhetsrådets fjärde möte.

2. Godkännande av föregående mötesprotokoll

Rådet **godkände** föregående mötesprotokoll från mötet den 4 maj 2017.

Rådet **noterade** att ett extrainsatt arbetsmöte angående Statusrapport 1 hölls den 23 maj 2017 samt att rådet **fastställde** Statusrapport 1 den 12 juni 2017 (skriftlig procedur).

3. Nulägesuppdatering

ML redogjorde för processen sedan föregående möte (4 maj 2017) och rådet **noterade** bland annat följande:

- Implementering för samtliga sju strategiska utvecklingsmål pågår. Ett flertal aktörer i samtliga samhällssektorer arbetar med implementeringen av agendan i ordinarie verksamheter.
- Nätverksgruppen för storföretag (de 15 största företagen) är i arbete. Gruppens syfte, som fastställdes den 13 okt 2017, är att *driva på de större åländska företagens arbete med att förverkliga den åländska utvecklings- och hållbarhetsagendan* (se bilaga 1).
- Planering för ett eventuellt återkommande framtidsmöte för Nordens och övriga Östersjöländernas ungdomar och unga vuxna (på Åland) pågår (se bilaga 2).
- Ett program ("Generation 2030") för det nordiska genomförandet av FN:s Agenda 2030 är framtaget och fastställt (se bilaga 3). Åland har medverkat till att programmet fokuserar på mål 12 i Agenda 2030 (hållbar konsumtion och produktion).
- Öppna högskolan erbjuder kursen *Introduktion i hållbar utveckling* under vårterminen 2018. Kursen är anpassad till personer i arbetslivet och kunskapen kommer till användning i den egna organisationen, oavsett om det är ett företag, förening eller en offentlig aktör. Kursavgift: 90 euro per person (se bilaga 4).

- En samordningsresurs för nätverket bärkraft.ax, med följande fokusområden, är igång sedan i september.
 - Kommunikation och evenemang (bl a kommunikationsstrategi 2018-2020)
 - Initialt lotsstöd
 - Struktur för involvering av ungdomar och unga vuxna i bärkraft-arbetet
 - Förstudie "konsumentupplysning"
 - Samordningsstöd medaktörer

Nätverkets nuvarande struktur:

DEE redogjorde för utvecklingen inom landskapsregeringen och rådet **noterade** att landskapsregeringen bland annat

- har genomfört basutbildning i strategiskt hållbarhetsarbete för alla medarbetare under perioden maj-september (ca 200 personer har deltagit).
- har utarbetat budgetförslag för landskapets verksamhetsår 2018 i enlighet med nya budgetanvisningar (med koppling till visionen och de sju strategiska utvecklingsmålen). Avsikten är att successivt förbättra uppföljningen av hållbarhetsmålsättningarna samt att inkludera en utvecklad hållbarhetsredovisning i årsredovisningen för landskapet Åland.
- diskuterar (såväl politiker som tjänstemän) den interna ansvarsfördelningen för de sju strategiska utvecklingsmålen (se bilaga 5).
- har framfört önskemålet om att Finland prioriterar etablerandet av *en medborgarförankrad och hållbar vision för EU* som en av prioriteringarna för EU-ordförandeskapet hösten 2019 (se bilaga 6).

Rådet **betonade** vikten av uthållighet i arbetet med att förverkliga agendans vision och strategiska utvecklingsmål. Mot bakgrund av nulägesuppdateringen **konstaterade** rådet att nätverkets medaktörer fortsätter att agera med uthållighet.

4. Avstämning: Hur har min roll i rådet påverkat mitt arbete i min organisation och sektor?

BH: Mariehamns stad arbetar med hållbarhetsbokslut och hållbarhetsperspektiven utgör ramar för verksamhetens mål för innevarande mandatperiod. Staden arbetar med ett nytt hållbarhetsprogram och det är tänkt att varje förvaltning utser en hållbarhetskoordinator. Hållbar utveckling är inkluderat i direktiven för stadens dotterbolag. Stadens ledarskapsdag 2018 kommer ha miljöfokus.

PW: Hållbarhet är en av de sex huvudpunkterna i Ålandsbankens långsiktiga färdplan. Organisationen upplever att den omfattande uppmärksamheten för Åland Index höjer förväntningarna och det finns en medvetenhet om att det finns kvar att göra. Hållbarhet är en megatrend i världen och världens största bank HSBC har nyligen avsatt 100 miljarder dollar till enbart hållbara investeringar. Utmaningen är att systemstöden för att kunna leverera hållbara obligationer inte finns på plats ännu.

DL: Rädda Barnen för många samtal med ungdomar om utvecklings- och hållbarhetsagendan. I somras var agendan ett av barnkonventionspiloternas fokusområden. Rädda Barnen är en av aktörerna i det eventuella framtidsmötet och avser att starta igång en demokratiskola våren 2018. Förhoppningen är att ungdomar och unga vuxna eldar på "underifrån". Rädda Barnens mission är hållbara lösningar för barn och ungdomar.

RJ: Emmaus upplever sig som en del av dagens konsumtionsmönster och ser ett behov av att tänka om. Med dagens verksamhet bidrar Emmaus möjligen till att underlätta för konsumtion av billiga varor (t ex kläder) genom att erbjuda möjligheten för konsumenten att bli av med varorna (för att kunna köpa nytt). Tankearbete pågår. Emmaus upplever att det är inne med hållbarhet. Det märks bland annat på att 40 personer har sökt tjänsten som hållbarhetsansvarig. Emmaus diskuterar frågan om etisk finansiering med sin bank (ur ett hållbarhets- och människorättsperspektiv).

PG: Förverkligandet av visionen och de strategiska utvecklingsmålen innebär omfattande omställningar av samhällsbärande system. Ålands Natur & Miljös medlemmar brinner för detta och föreningen är därmed ett aktiv medaktör i bärkraft.ax. I dagsläget finns ett flertal föreningar och organisationer som vill fördjupa sitt bidrag till agendans förverkligande. Dessa upplever ett behov av stöd för att omvandla denna vilja till konkreta åtgärder.

CG: Fokus ligger på strategiskt utvecklingsmål 3, 4, 5, 6 och 7, som samtliga ryms inom ministerportföljen. I och med mål 6 och energi- och klimatstrategin finns behov av att stärka vissa funktioner inom teknisk samhällsutveckling. Under år 2018 föreslås att budgetmedel om ca 2 miljoner euro satsas på uppnåendet av mål 6. Det finns beredskap för realiserandet av en biogasanläggning. Genomförandet av den hållbara livsmedelsstrategin är igång. Fyra laddstationer för elbilar har byggts och förhoppningen är att en laddstation för bussar kan etableras under år 2018. I samarbete med Ålands Näringsliv pågår ett arbete för att minimera användningen av plastkassar i handeln. Nästa steg är att, med hjälp av en plaststrategi, anta plastutmaningen i bredare bemärkelse. Förhoppningar om att offentliga sektorn kan öka andelen byggnationer i trä. Arbetet med ny vattenlag fortskrider. Dricksvattenresurserna är utsatta och det finns behov av förstärkta skyddszoner. Attraktionskraftsprogrammet (se p 9) är under etablering.

RE: Medlemskapet i rådet utgör ett värdefullt stöd. I och med byggandet av Himmyra gård har insikter om de ohållbara delarna i byggsektorn tydliggjorts. Från omfattande materialsvinn till förpackning av byggmaterial. Bland de bolag som Eriksson Capital är ägare i sker utvecklingen inom hållbarhet i överraskande snabb takt.

KS: Utvecklings- och hållbarhetsagendan och Statusrapport 1 har tydliggjort samhällets behov av statistik och data. I jämställdhetsområdet ligger fokus på maskulinitetsnormen (5-årigt projekt), våld i nära relationer (nyligen publicerad rapport) och arbete för jämställda löner. För mål 2 är tilliten och känslan av sammanhang (KASAM) centralt och tillit var ämnet för nordiska rådets temadebatt vid sessionen i början av november.

DEE: se punkt 3 ovan.

5. Statusrapport 1 och 2

Rådet **noterade** att Statusrapport 1 publicerades den 30 aug 2017 (se bilaga 7).

ML redogjorde för de preliminära avsikterna för Statusrapport 2:

- Statusrapporteringen gifts ihop med implementeringsarbetet genom att de sammankallande för implementeringen även ansvarar för nulägesrapporteringen för respektive strategiskt utvecklingsmål.
- Publicering sker inför Forum för samhällsutveckling IV.
- Förberedande arbete är igång och styrgruppen för Statusrapport 2 har startmöte 30 nov 2017. Avsikten är att medaktörerna behandlar ett utkast i april 2018 och att rådet behandlar ett reviderat utkast i maj 2018.

6. Forum för samhällsutveckling IV (prel juni 2018) och Kalaset (prel 25 maj 2018)

Forum för samhällsutveckling IV föreslås arrangeras i början av juni 2018. Syftet med senareläggningen är att ge mer tid för färdigställandet av Statusrapport 2, så att statusrapporten kan utgöra ett arbetsverktyg för forumets deltagare. Forumets upplägg arbetas fram av nätverkets medaktörer.

Kalaset arrangeras preliminärt den 25 maj 2018 (i samarbete med Åland Grönskar).

7. Fokusediskussion: Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster - mål 7

I beskrivningen av det sjunde strategiska utvecklingsmålet framgår bland annat följande:

Med konsumtion avses såväl privatpersoners, offentlig sektors, företags, och andra organisationers konsumtion av både varor och tjänster. År 2030 sker enbart hållbar konsumtion. År 2030 har alla företag och offentlig sektor kartlagt sin produktion (och sina inköp) av varor och tjänster i förhållande till de fyra hållbarhetsprinciperna.

Rådet **diskuterade** implementeringen av målet utgående från följande frågeställningar:

- Hur kan man samarbeta mellan butiker/säljande parter och privata konsumenter? Hur kan dialogen uppstå?
- Hur får vi kartläggningen av produktion (och inköp) att ske? Vem/vilka ansvarar?

Rådet **konstaterade** att det sjunde målet är synnerligen komplext och att det i nuläget finns fler frågor än svar. Mot denna bakgrund kompletterade rådet med ytterligare frågeställningar:

- Vad är hållbar konsumtion för privatpersoner respektive organisationer?
- Kan stora arbetsgivare bedriva bildningsinsatser för de anställda?
- Hur kan de hållbara varorna och tjänsterna bli de som är mest tillgängliga? I syfte att det ska vara lätt att konsumera hållbart.
- Hur kan konsumtionen i samband med högtider påverkas i hållbar riktning?

- Hur skapas en tillåtande atmosfär som främjar dialog framom skuldbelägganden?
- Kan stora privata och offentliga aktörer bli tydligare i sin förväntan på sina underleverantörer och på så sätt bidra till att underleverantörerna tänker till?
- Hur får vi till ett så enkelt genomförande som möjligt, med fokus för företagen på verkstad framom rapportering? Finns det relevanta IT-stöd?
- Hur kan materialintensiva branscher (t ex hälso- och sjukvård och byggande) minska på svinnet?
- Vad är en hållbar näringspolitik?

8. Implementeringsstruktur för mål 1 och 2

ML redogjorde för en preliminär struktur för implementeringen av de strategiska utvecklingsmålen 1 och 2 (se bilaga 8). Rådet **konstaterade** att mål 1 och 2 är de av de sju strategiska utvecklingsmålen som har direkt koppling till visionens första beståndsdel ("Alla kan blomstra").

9. Attraktionskraftsprogram samt Ålandsbilden

ML redogjorde för att, i linje med rådets diskussion vid föregående möte, har implementeringen av det femte strategiska utvecklingsmålet inletts och ett "attraktionskraftsprogram" är under framtagande. En av huvuddelarna i programmet är en övergripande strategi för Ålandsbilden/varumärket Åland. Projektet "varumärket Åland" har i uppdrag att arbeta fram ett förslag till varumärkesstrategi.

Projektledaren Tiina Björklund presenterade nuläget och rådet **diskuterade** innehållet i presentationen. Rådet belyste vikten av förankring och framförde önskemålet att representanter för föreningslivet, i tillägg till de som redan involverats, ges möjlighet att bearbeta varumärkesstrategin.

10. Kommande möte

Nästa möte hålls i maj 2018. Exakt tidpunkt meddelas senare.

11. Mötes avslutande

KS avslutade mötet med ett varmt tack till RE för ett gott värdskap.

Mötet avslutades kl 12.00.

Bilagor

- Bilaga 1 Syfte och samarbetsformer för nätverksgruppen hållbara storföretag på Åland
- Bilaga 2 Preliminär projektplan framtidsmöte för ungdomar och unga vuxna
- Bilaga 3 "Generation 2030" – Nordiskt program för genomförandet av Agenda 2030
- Bilaga 4 Kursbeskrivning – Introduktionskurs i hållbar utveckling (Högskolan på Åland)

- Bilaga 5 Landskapsregeringens del av implementeringen – intern ansvarsfördelning
- Bilaga 6 Landskapsregeringens önskemål om prioritering i Finlands EU-ordförandeskap
- Bilaga 7 Utvecklings- och hållbarhetsagendans Statusrapport 1
- Bilaga 8 Preliminär implementeringsstruktur strategiska utvecklingsmål 1 och 2

Vid protokollet

Micke Larsson